

آذربایجان

پرچم

نقشه

۱ اهمیت جغرافیای سیاسی و جغرافیای انرژی

۱-۱ موقعیت جغرافیایی و جغرافیای اقتصادی

آذربایجان متشکل از زمینهای پست کرانه دریای خزر و بخشی از کوههای قفقاز در شمال و قفقاز کوچک در جنوب غربی است. کوهها ۴۰ درصد از مساحت جمهوری آذربایجان را در بر گرفته اند.

این جمهوری شامل سرزمین نخجوان در غرب ارمنستان است؛ رودهای مهم: کورارس؛ بلندترین نقطه: قله بازار دیوزی با ۴۴۶۶ متر؛ آب و هوا: آذربایجان آب و هوای متنوعی دارد از جمله نیمه استوایی خشک و مرطوب در کنار دریای خزر تنوع دمایی در کوهها. تنوع زیستی و گیاهی آذربایجان به دلیل تنوع آب و هوا بسیار زیاد است به گونه‌ای که تنها بیش از ۴۵۰۰ گونه گیاه در کوهستانهای آذربایجان دیده می‌شود.

۱-۱-۱ مساحت کشور: این کشور ۸۶۶۰۰ کیلومتر مربع وسعت دارد.

۲-۱-۱ طول مرزهای آبی با جمهوری اسلامی ایران ۷۱۳ حدود کیلومتر است.

۳-۱-۱ این کشور با ایران ۴۳۲ کیلومتر مرز مشترک دارد.

۴-۱-۱ دسترسی به آبهای آزاد: این کشور به آبهای آزاد راه ندارد.

۵-۱-۱ پایتخت: باکو بزرگترین شهر این کشور و پایتخت آن می‌باشد.

۶-۱-۱ شهرهای مهم: سومقاییت، مینگه چویر، گنجه

۷-۱-۱ مناطق دارای منابع نفت و گاز: آذربایجان یکی از جمهوری‌های تازه استقلال یافته در منطقه اوراسیا می‌باشد که در همسایگی ایران قرار دارد و حجم عظیمی از ذخایر نفت و گاز منطقه را به خود اختصاص داده است. این کشور طی سالهای ۱۹۱۸-۱۹۲۰ بطور موقت استقلال داشته ولیکن موفق شد استقلال خود را در سال ۱۹۹۱ از شوروی سابق بدست آورد. به دلیل وجود ذخایر هیدروکربوری فراوان این کشور مورد توجه جهانی است و از این رو سرمایه گذاری خارجی به یکی از محورهای اساسی توسعه ذخایر نفت و گاز آذربایجان در دریای خزر مبدل شد و انتظار می‌رود این کشور در دهه آینده به یکی از صادرکنندگان مهم انرژی مبدل گردد.

تولید نفت آذربایجان عمدتاً از میدان ACG (Azeri-Chirag-Guneshli) صورت می‌گیرد و در سال ۲۰۰۹ تولید آن به یک میلیون بشکه در روز بالغ شد.

اطلاعات نفت و گاز!

تولید نفت آذربایجان عمدتاً از میدان ACG (Azeri-Chirag-Guneshli) صورت می‌گیرد و در سال ۲۰۰۹ تولید آن به یک میلیون بشکه در روز بالغ شد.

* Central Azeri: در ۱۰۰ کیلومتری شرق باکو در دریای خزر قرار دارد و دارای مشخصات زیر است:

• لوله نفت ۳۰ اینچی تا سنگچال

• لوله گاز ۲۸ اینچی تا سنگچال

• ۴۲۰۰۰۰ بشکه در روز میانگین تولید

- بهره برداری از آن از سال ۲۰۰۵ شروع شده است.

* **Chirag**: در ۱۲۰ کیلومتری شرق باکو قرار دارد و بهره برداری از آن از سال ۱۹۹۷ شروع شده است. این میدان شامل:

- ۱۷۶ کیلومتر طول ۱۲۴ اینچ لوله نفت تا سنگچال
- ۴۸ کیلومتر طول ۱۶ اینچ لوله گاز تا صخره های نفت
- ۱۲ کیلومتر طول ۱۸ اینچ لوله گاز تا آذری مرکزی
- دارای سکوی تزریق آب و کمپرس سازی
- ۱۲۵۰۰۰ بشکه در روز میانگین تولید

* **Gunashli**: در ۱۲۰ کیلومتری شرق باکو قرار دارد و دارای مشخصات زیر است:

- در عمق ۱۷۵ متری زیر آب واقع است
- دارای ظرفیت تقریبی ۱.۵ میلیارد بشکه نفت است
- لوله نفت ۳۰ اینچی تا سنگچال
- لوله گاز ۲۸ اینچی تا سنگچال
- ۳۲۰ هزار بشکه در روز میانگین تولید
- بهره برداری از آن از سال ۲۰۰۸ شروع شده است.

– خطوط لوله صادراتی

۱- خط لوله گاز باکو-تفلیس-ارزروم (BTE):

- ۴۲ اینچ که به موازات خط لوله نفت (BTC) کشیده شده است.
- در حال حاضر ظرفیت آن ۸.۸ میلیارد متر مکعب در سال است که در ۲۰۱۲ قرار است به ۲۰ میلیارد متر مکعب در سال افزایش یابد و در نظر است در آینده به خطوط گاز قزاقستان و ترکمنستان از طریق خط لوله Trans-Caspian Gas Pipeline متصل شود.

۲- خط لوله باکو-تفلیس-جیحان (BTC):

- این خط لوله با ۱۷۶۸ کیلو متر طول از سال ۲۰۰۶ نخستین جریان تجاری نفت آذربایجان به سوی بازارهای مصرف را امکانپذیر ساخت و پروژه **Azeri-Chirag-Guneshli** موجب افزایش یکباره تولید نفت آن شد.
- قطر این لوله در آذربایجان ۴۲ اینچ در گرجستان ۴۶ اینچ و در سیلان تا ترمینال ترکیه ۳۴ اینچ است.

نقشه خطوط لوله و برخی تجهیزات نفت و گاز آذربایجان

۳- خط لوله باکو - نووروسیسک (Baku-Novorossiysk)

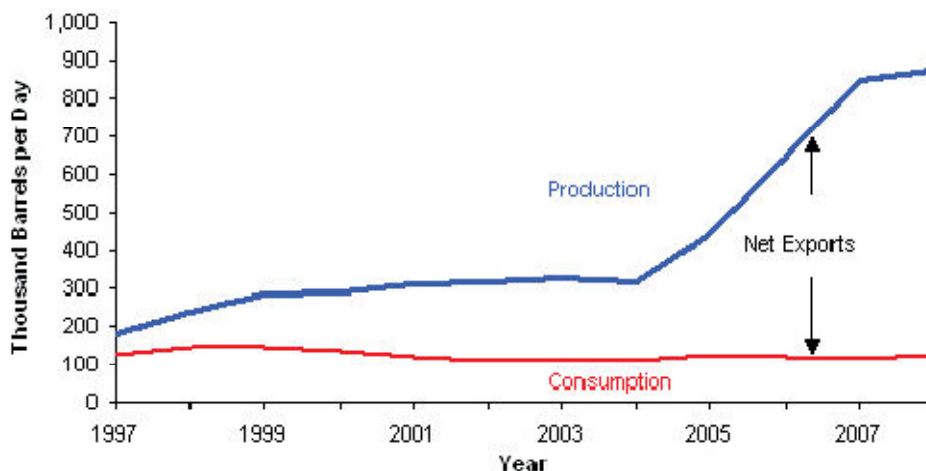
- به طول ۱۳۳۵ کیلومتر و با ظرفیت ۱۰۰ هزار بشکه در روز ترمینال سنگ آچال را به بندر نووروسیسک روسیه در دریای سیاه متصل می کند.
- سوکار بخش آذری و ترانس نفت بخش روسی این خط لوله را اداره می کند. صادرات نفت خام از این خط در سال ۲۰۰۹ بر اساس گزارش نشریه Argus FSU دو برابر سال ۲۰۰۸ یعنی ۵۰ هزار بشکه در روز برآورد شده که به علت افزایش عرضه توسط قزاقستان و افزایش تولید حوزه ACG و تکمیل ظرفیت خط لوله BTC اعلام شده است.

۴- خط لوله باکو - سوپسا (Baku-Supsa)

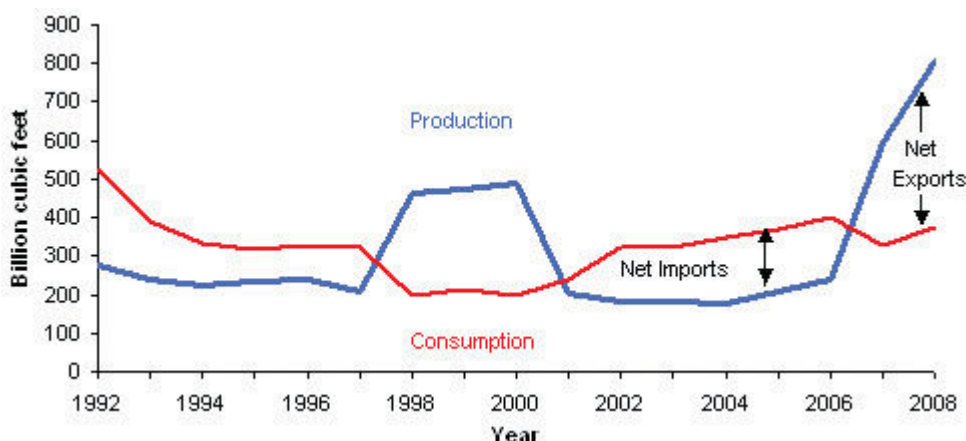
- به طول ۸۳۷ کیلومتر و با ظرفیت ۱۴۵ هزار بشکه در روز از باکو به سوپسای گرجستان در دریای سیاه متصل می کند.
- این خط لوله توسط BP اداره می شود و تحت مالکیت شرکت عملیاتی بین المللی آذربایجان (AIOC) می باشد. در سال ۲۰۰۹ این خط لوله ۵۵ هزار بشکه صادرات داشته است.
- * Shah Deniz: در ۶۰ کیلومتری شرق باکو قرار دارد و این میدان دارای منابع بالقوه قابل حصول به میزان تقریبی ۴۲۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی و ۶۵۰ میلیون بشکه میعانات گازی می باشد و توسط کنسرسیومی متشکل از بی پی (۲۵.۵٪)، استات اویل (۲۵.۵٪)، توتال، لوک اویل، سوکار، نفتیران هریک ۱۰٪ و TPAO ۹٪

اجرا می شود.

میزان تولید، مصرف و صادرات نفت خام کشور آذربایجان

میزان تولید، مصرف و صادرات گاز طبیعی کشور آذربایجان

پالایشگاههای کشور آذر بایجان:

کشور آذر بایجان ظرفیت پالایش روزانه ۳۹۹۰۰۰ بشکه را دارا می باشد، که توسط دو پالایشگاه به انجام می رسد: پالایشگاه باکو با ظرفیت پالایش ۲۳۹۰۰۰ بشکه در روز و پالایشگاه جدید باکو با ظرفیت پالایش روزانه ۱۶۰۰۰۰ بشکه در روز .

۲-۱ جغرافیای انسانی

۱-۲-۱ جمعیت (میلیون نفر): ۸.۶

۲-۲-۱ ترکیب سنی جمعیت : ۲۳.۹٪ زیر ۱۵ سال ، ۶۹.۴٪ بین ۱۵-۶۴ سال و ۶.۷٪ بالای ۶۵ سال سن دارند.

۳-۲-۱ تنوع قومی (دارد، ندارد): بر اساس سرشماری سال ۱۹۹۹ میلادی ۹۰.۶٪ از جمعیت این کشور را آذربایجانی، ۲.۲٪

لزگی (داغستانی)، ۱.۸٪ روس و ۱.۵٪ ارمنی می باشند. البته تقریباً تمامی ارمنی ها در منطقه خودمختار قره باغ

کوهستانی زندگی می کنند. بر اساس سرشماری سال ۱۹۸۹ شوروی حدود ۲۶۲ هزار غیر آذربایجانی از ۹ قومیت

مختلف در این کشور زندگی می‌کرده‌اند که از این میان ۱۷۱.۰۰۰ نفر لزگی و ۲۱ هزار نفر تالش بوده‌اند، اما تالش‌ها جمعیت خود را حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار نفر برآورد می‌کنند.

۴-۲-۱ زبان رسمی: زبان رسمی کشور آذری است.

۲ همکاریهای اقتصادی و بازرگانی و راهبردی

۱-۲ واردات ایران از آن کشور

۱-۱-۲ محصولات غیرنفتی و خدمات

ردیف	نام کالا	ارزش (میلیون دلار)
۱	سوختهای معدنی	۲۷۰/۹
۲	آهن و فولاد	۴۸/۲
۳	پلاستیک و محصولات آن	۱۵/۴
۴	آلومینیوم و محصولات آن	۶/۳
۵	چوب	۶/۳
۶	محصولات شیمیایی	۲/۷
۷	کشتی‌ها و شناورها	۱/۲
۸	ابریشم	۰/۹
۹	دانه‌های روغنی	۰/۸
۱۰	بوپلرها و ماشین‌آلات	۰/۷

۲-۲ صادرات به آن کشور

۱-۲-۲ محصولات غیرنفتی و خدمات

ردیف	نام کالا	ارزش (میلیون دلار)
۱	وسایل نقلیه	۱۳/۶
۲	تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی	۹/۵
۳	پلاستیک و محصولات آن	۸/۷
۴	محصولات معدنی	۸/۵

۵	بویلرها و ماشین آلات	۶/۸
۶	محصولات از سنگ و گچ	۶
۷	سوخته‌های معدنی	۴/۹
۸	محصولات سرامیکی	۴/۶
۹	شیشه	۴
۱۰	میوه های خوراکی	۳/۱

۳-۲ ترانزیت

۴-۲ حجم واردات و صادرات بین المللی

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸
تراز تجاری	۲۹۳	۲۲۰	۲۱۰	۲۰۵.۸۶	۱۶۷	-۵۹	۲۷.۵	۱۱۱	۲۰۰
	+	+۸۵	+۹	+۲	+	-	-	+	+۷

۱-۴-۲ واردات از جهان

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸
واردات	۲۰.۸	۲۴.۸	۹۶.۴	۱۳۷.۰	۱۶۴	۲۸۲	۳۴۹	۲۳۶	۱۷۱.
	۵	۳	۷	۶۸			.۵		۶

۲-۴-۲ صادرات به جهان

سال	۱۳۸۰	۱۳۸۱	۱۳۸۲	۱۳۸۳	۱۳۸۴	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸
صادرات	۳۱۳.	۲۴۵.	۳۰۷.	۳۴۲.۹	۳۳۰	۲۲۳	۳۲۲	۳۴۷	۳۷۲.
	۵۷	۶۸	۳۸	۳					۳

۵-۲ فرصتهای سرمایه گذاری در آن کشور

نظام مالیاتی جدید جمهوری آذربایجان از ژانویه سال ۲۰۰۱ میلادی الزام اجرایی پیدا کرده است. این نظام، اکثر قوانین و مقررات گذشته در نظام مالیات را ملغی نمود. بر اساس این نظام مالیاتی شرکتها و نهادهای اقتصادی بر اساس سیستم چند گانه مالیاتی باید نسبت به پرداخت مالیات اقدام نمایند. این نظام علاوه بر داخل کشور در روابط اقتصادی خارجی نیز تسری پیدا کرده است. در اوضاع کنونی فعالیت‌های تجاری چندگانه بین جمهوری آذربایجان و کشورهای گرجستان، آلمان، قزاقستان، نروژ، مولداوی، پاکستان، لهستان، روسیه، ترکیه، اوکراین، انگلستان و ازبکستان امضا شده و مفاد آن اجرا می‌شود.

- نظام مالیاتی جدید آذربایجان در سه سطح کشوری، محلی (شهرداری‌ها)، و سطح مخصوص جمهوری خودمختار نخجوان تهیه شده است.

- در زمینه استخراج نفت و گاز و فلزات معدنی و سایر منابع طبیعی دولت از فعالین در این زمینه مالیات دریاف می‌کند. واحدهای مرتبط با این فعالیت علاوه بر پرداخت مبالغی برای استفاده از این منابع، ماهانه باید مبالغی هم

به عنوان مالیات پرداخت نمایند.

- میزان این نوع مالیات بر استخراج نفت ۲۶٪، فلزات گران قیمت ۸٪ و مواد معدنی ۳ تا ۴ درصد است.
- در زمینه مالیات بر سود، از افراد خارجی شاغل در آذربایجان ۱۰ درصد مالیات اضافه بر سود انتقالی به خارج دریافت می شود.

۱-۵-۲ سرمایه گذاری در آن کشور:

در سال ۲۰۰۸ میلادی جمهوری آذربایجان بنا به گزارش بانک جهانی برترین کشور از نظر اجرای برنامه‌های اصلاحات اقتصادی بوده است. و در رتبه نخست اصلاحات اقتصادی جهان قرار گرفت.

۲-۵-۲ پروژه های مشترک با ایران: پروژه شاه دنیز ، ۱۰٪ کل سهام متعلق به شرکت نیکوست.

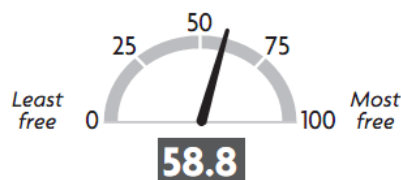
۳-۵-۲ پروژه های مشترک در کشور ثالث

۴-۵-۲ کمک های توسعه ای ایران (مالی، فنی مشاوره ای، آموزشی)

۵-۵-۲ نرخ ریسک براساس شاخص ICRG و شاخص Heritage

بر اساس شاخص ICRG این کشور از لحاظ ریسک سرمایه گذاری ۸۰.۵ از ۱۰۰ طبقه بندی شده است که از دید این شاخص کشور پرریسکی است. ۷۵ کشور شاخص بهتری نسبت به این کشور دارند. براساس شاخص Heritage سال ۲۰۱۰ برای این کشور برابر ۵۸.۸ است که این کشور را ۹۶ امین کشور آزاد جهان معرفی می نماید. از لحاظ رده بندی در منطقه آسیا پاسفیک این کشور بالاتر از میانگین منطقه است لیکن کماکان زیر میانگین جهانی است.

Economic Freedom Score

۶-۲ اطلاعات پایه اقتصادی (برای سال ۲۰۰۹)

۱-۶-۲ تولید ناخالص داخلی بر اساس برابری قدرت خرید (PPP): ۸۵.۶۵ میلیارد دلار

۲-۶-۲ تولید ناخالص داخلی بر اساس نرخ ارز رسمی: ۴۳.۸ میلیارد دلار

۳-۶-۲ رشد واقعی تولید ناخالص داخلی: ۹.۳ درصد

۴-۶-۲ سرانه تولید ناخالص داخلی: ۱۰۴۰۰ دلار

۵-۶-۲ نرخ تورم: ۱.۵٪ تخمین زده شده که این نرخ برای سال گذشته ۲۰٪ بوده است.

۳ عضویت و جایگاه در سازمانهای بین المللی

۱-۳

عضویت و جایگاه در سازمانهای بین المللی انرژی: CIS (associate member)

۲-۳

عضویت و جایگاه در سازمانهای سیاسی منطقه ای و فرامنطقه ای

ADB, BSEC, CE, CICA, CIS, EAPC, EBRD, ECO, FAO, GCTU, GUAM, IAEA,

IBRD, ICAO, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, ILO, IMF, IMO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC, MIGA, NAM (observer), OAS (observer), OIC, OPCW, OSCE, PFP, SECI (observer), UN, UNCTAD, UNESCO, UNIDO, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO (observer).

اقتصاد انرژی فسیلی	۴
	۱-۴
میزان مصرف انرژی	
الکتریسیته: سال ۲۰۰۸ ۱۸.۸ billion kWh	۱-۱-۴
نفت: ۱۰۰ هزار بشکه در روز	۲-۱-۴
گاز: ۱۰.۶ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۰۹	۳-۱-۴
مشتقات نفتی و پتروشیمی: ۱۴۹ هزار بشکه در روز	۴-۱-۴
میزان تولید	۲-۴
الکتریسیته: سال ۲۰۰۸ ۲۲.۵۵ billion kWh	۱-۲-۴
نفت: ۱۰۱۲ هزار بشکه در روز	۲-۲-۴
گاز: ۱۶.۵ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۰۹	۳-۲-۴
مشتقات نفتی و پتروشیمی: NA	۴-۲-۴
میزان واردات نفت و گاز و سایر محصولات مرتبط	۳-۴
الکتریسیته: (۲۰۰۷ est.) ۵۴۸ million kWh	۱-۳-۴
نفت: (۲۰۰۷ est.) ۲,۸۴۸ بشکه در روز	۲-۳-۴
گاز: ندارد.	۳-۳-۴
مشتقات نفتی و پتروشیمی: NA	۴-۳-۴
میزان صادرات نفت و گاز و سایر محصولات مرتبط	۴-۴
الکتریسیته: (۲۰۰۷ est.) ۷۸۶ million kWh	۱-۴-۴
نفت: ۹۱۲ هزار بشکه در روز - عمده نفت صادراتی آذربایجان به مقصد ترکیه و بازارهای اروپایی می باشد.	۲-۴-۴
گاز: ۶ میلیارد متر مکعب در سال ۲۰۰۹	۳-۴-۴
مشتقات نفتی و پتروشیمی: NA	۴-۴-۴
میزان واردات نفت و گاز و سایر محصولات مرتبط از جمهوری اسلامی ایران	۵-۴
الکتریسیته: ندارد	۱-۵-۴
نفت: ندارد	۲-۵-۴

گاز: ندارد ۳-۵-۴

مشتقات نفتی و پتروشیمی : دارد ۴-۵-۴

میزان صادرات نفت و گاز و سایر محصولات مرتبط به جمهوری اسلامی ایران ۶-۴

الکتریسیته: ندارد ۱-۶-۴

نفت : ندارد ۲-۶-۴

گاز: دارد ۳-۶-۴

مشتقات نفتی و پتروشیمی : دارد ۴-۶-۴

فن آوری - تجهیزات ۷-۴

صادرات تجهیزات به ج.ا.ایران (ندارد، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد) ۱-۷-۴

تامین فن آوری ویژه در این صنعت (ندارد، کم، متوسط، زیاد، خیلی زیاد) ۲-۷-۴

سایر اطلاعات:

میزان ذخایر اثبات شده نفت: ۷ میلیارد بشکه

میزان ذخایر اثبات شده گاز طبیعی ۸۴۹.۵ میلیارد متر مکعب